

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск від 1 жовтня 2023 року

Колонка ректора

СИМВОЛІКА СВЯТ ТА ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ

Ми живемо в часі великих змін та перетворень. Цей час вимагає швидких та ефективних відповідей на виклики, що постають перед нами, креативних рішень та змін. Саме тому ми суттєво змінюємо формат університетської газети, яка донедавна мала назву «Харківський університет». Відтепер часопис життя університетської спільноти виходитиме в новому дизайні в онлайн-форматі та матиме назву «Каразінський університет». Наразі на розсуд читачеві представлено перший номер оновленого видання, який ми присвячуємо сузір'ю свят, що припадають на 30 вересня та 1 жовтня.

Перехід на новоюліанський церковний календар, який відбувся цього року, став надзвичайно знаковим та своєчасним проявом утвердження української духовної ідентичності. Саме тому свято Покрови, День захисників та захисниць України, а також День українського козацтва ми вперше відзначаємо 1 жовтня. Ці свята глибоко символічні та тісно пов'язані між собою.

Захисники та захисниці України – наша гордість, міць та опора. Наразі на полі бою воюють десятки каразінців: викладачів, працівників, студентів та випускників. Понад 40 каразінців віддали своє життя за свободу та незалежність України, за нашу можливість жити та працювати у вільній країні. Пам'ять про цих героїв завжди житиме в наших серцях. І наш борг перед ними – зберегти спомини про їхню відвагу та рішучість в наступних поколіннях.

Від імені всієї каразінської спільноти дякую нашим захисникам та захисницями за їхню звитязну боротьбу, за щоденні титанічні зусилля, спрямовані на захист нашої держави, та за те, що саме завдяки їм усі ми, українці, відчуваємо себе сильними та впевнено рухаємося до Перемоги! Наша вдячність безмежна, а наші думки та молитви завжди з ними!

З нашими захисниками та захисницями, з нами та нашими дітьми не тільки наша віра й наша сміливість.

З нами – заступництво та Покров Пресвятої Богородиці, яка ще з давніх часів стала покровителькою українських воїнів світла – козаків, що відстоювали справедливість та боролися за свободу від усілякого поневолення. Знаходячись під таким заступництвом, з відчуттям віри в Перемогу та впевненості в майбутньому, ми святкуємо й День працівників освіти – свято, важливе для кожного українця. Адже саме якісна освіта є запорукою подальшого плідного поступу нашої країни та успішного майбутнього наших дітей. Поки наші захисники та захисниці боронять нас на полі бою, ми, освітяни, опікуємося питаннями освіти та виховання дітей. Наша відповідальність велика, наш шлях – складний. Проте ми сильні, згуртовані та свідомі своєї місії.

Ще два важливі для нас свята – Всеукраїнський день бібліотек та Міжнародний день перекладача, припадають на 30 вересня. Бібліотека є одним з найбільш потужних центрів інтелектуального життя. І ми, каразінці, пишаємося нашою бібліотекою, її фондами, працівниками, багатоманітною науково-дослідною та просвітницькою діяльністю. Перебуваючи у відрядженні, я із захопленням спостерігала за потужними заходами, проведеними в межах Бібліотечного тижня в Каразінському університеті. Зустрічі з інтелектуалами та письменниками, обговорення актуальних проблем історії та сьогодення, обмін думками та пошук неординарних рішень – усе це відбувалося в стінах нашої бібліотеки в ці дні.

Вкрай важливою сьогодні є й робота наших перекладачів. Адже нам вкрай потрібні якісні переклади творів світової літератури та наукових праць закордонних авторів українською мовою. У цьому контексті не можу не відзначити діяльність кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша факультету іноземних мов Каразінського університету. Викладачі кафедри є не тільки чудовими викладачами, але й блискучими фахівцями у сфері перекладу.

Від початку широкомасштабного етапу війни й до сьогодні світ наочно побачив, що українці – нація героїв та переможців, нація людей, які ціною власного життя б'ються за Перемогу правди та світла. Наразі наші свята без гучних урочистостей та відпочинку. Проте ці свята гуртують та додають сил для подальшої боротьби. Бо як свого часу говорив почесний доктор Каразінського університету Михайло Грушевський: «Мусимо йти, бо спинити походу не можна!»

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

Рейтинги

КАРАЗІНСЬКИЙ— ЛІДЕР РЕЙТИНГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

27 вересня 2023 року оприлюднено World University Rankings 2024 британського рейтингового агентства Times Higher Education.

Рейтинг оцінює заклади вищої освіти за наступними показниками:

- * викладання: навчальне середовище;
- * дослідницьке середовище: масштаб, прибуток та репутація;
- * якість досліджень: вплив досліджень;
- * галузь: трансфер знань;
- * міжнародна перспектива: іноземні викладачі, студенти та наукова співпраця.

Перше місце у World University Rankings восьмий рік поспіль займає Оксфордський університет. На другому місці Стенфордський університет, на третьому — Массачусетський технологічний інститут.

Каразінський університет зберіг у World University Rankings 2024 позицію 1201–1500 у глобальному масштабі. Загалом, до рейтингу увійшли 14 українських університетів.

art: Ganna SEREDA

Події

ТІМОТІ СНАЙДЕР HONORIS CAUSA

Почесним доктором Каразінського університету став американський історик, письменник Тімоті Снайдер.

У Києві відбулася зустріч адміністрації Каразінського університету на чолі з ректоркою Тетяною Кагановською та проректором університету Анатолієм Бабічевим з американським істориком, письменником Тімоті Снайдером та Міністром освіти і науки України Оксеном Лісовим. Під час зустрічі відбулося урочисте вручення диплома Почесного доктора університету, мантиї та скульптури «Per aspera ad astra!» Тімоті Снайдеру.

Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий:

- Ми дуже раді вітати пана Тимоти Снайдера і поздоровити з тим, що сьогодні приймає цю мантию від одного з провідних університетів країни. Це гідний університет, який має величезне значення для нашої історії. Для мене велика честь, що саме в стінах міністерства відбувається це вручення.

Пані ректорка Тетяна Кагановська:

- Сьогодні ми зустрілися в Міністерстві освіти та науки України на церемонії присвоєння титулу Doctor Honoris Causa з професором Тімоті Снайдером. Рішення про присвоєння досліднику почесного звання Вчена рада Каразінського університету ухвалила ще у березні. І нині я мала честь вручити шановному професору мантию, знак та перепустку почесного доктора.

Після 24 лютого 2022 року всі ми, українці, по-інішому сприймаємо нашу країну. По-інішому нас сприймає і світ. І саме голос професора Снайдера був і залишається одним з найбільш авторитетних та впливових голосів, які говорять про Україну. Потужні наукові праці дослідника є настільними книгами не тільки для українців, але й для людей з усього світу, чий погляд спрямований на Україну та на її звитяжну боротьбу за правду, свободу та демократію.

Від імені усієї корпорації Каразінського університету, який продовжує працювати в незламному Харкові, дякую Тімоті Снайдеру за тривалий, уважний та глибокий дослідницький інтерес до нашої героїчної країни. Пане професоре, Ви стали тим, хто відкриває світові справжню Україну, хто детально та прискіпливо вивчає нашу історію, традиції та культуру.

Щиро вітаємо нового Doctor Honoris Causa у нашій великій та дружній Каразінській родині!

Маргарита МОРОЗ

СТАЖУВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ ЙОРКА: ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ СПІЛЬНОЇ РОБОТИ БРИТАНСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ У МЕЖАХ ПРОЄКТУ “KHARKIV-YORK PARTNERSHIP TOWARDS A ZERO POLLUTION ENVIRONMENT IN POST-WAR UKRAINE”

Уже понад рік Каразінський університет та Університет Йорка плідно співпрацюють у межах програми Twinning, ініційованої організацією Cormack Consultancy Group, яка дозволила спільно розробити та втілити в життя цілу низку важливих проєктів. Так, проведено стажування у Великій Британії для здобувачів ступеня доктора філософії та викладачів Каразінського університету.

Зокрема, 6–14 липня та 17–30 серпня 2023 року 14 здобувачів ступеня доктора філософії та викладачів Каразінського університету були учасниками літньої школи в межах проєкту “Kharkiv-York Partnership Towards a Zero Pollution Environment in Post-War Ukraine”. Стажування проходило в місті Йорк на базі кампуса Університету Йорка — одного із провідних закладів освіти Великої Британії. У фокусі уваги літньої школи було вивчення шляхів досягнення екологічно чистого навколишнього середовища в післявоєнній Україні. Досягнення цієї мети передбачало розроблення низки спільних проєктів, зокрема дослідження ролі найнебезпечніших хімічних речовин та сумішей, яку вони відіграють у забрудненні водойм та навколишнього середовища, вивчення різних способів очищення стічних вод та повітря в житлових приміщеннях, розроблення проєкту з деградації мікрозабруднювачів холодною плазмою. У межах літньої школи вони відвідали наукові лабораторії та центри Університету Йорка, зокрема Леверхалмський центр біорізноманіття антропоцену, Центр розвитку біовідновлюваної енергетики, Йоркський інститут екологічної сталості, Центр новітніх сільськогосподарських продуктів, Вольфсонські лабораторії хімії атмосфери, Стокгольмський інститут навколишнього середовища. Учасники також відвідали та ознайомилися з досвідом таких

провідних британських компаній, що займаються очищенням навколишнього середовища, як Yorwaste, Croda, Fera Science, Northumbrian Water Bran Sands. Крім інтенсивних навчальних занять, Університет Йорка організував цікаву й насичену історико-культурну програму, що дала змогу каразінцям ознайомитися з історією та традиціями міста Йорка й відчутти його незвичайну атмосферу. Студенти та викладачі Каразінського

відвідали визначні історичні пам'ятки: Хеслінгтон-хол, вежу Кліффорда, замок Говард, Національний парк Норт-Йорк-Мурс, Національний музей вугільної промисловості у Вейкфілді.

Каразінський університет вдячний Університету Йорка за цю неймовірну можливість. Співпраця між Каразінським університетом та Університетом Йорка триває, тож слідкуйте за новинами!

Події

ГОЛОВНОМУ КОРПУСУ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ — 60 РОКІВ

Головна університетська будівля завжди привертає до себе увагу харків'ян і гостей нашого міста. Тривалий час вона була найвищою світською спорудою Харкова. Зведена у 1929–1932 роках у Харкові, вона отримала впізнаваність під назвою «Будинок проєктів».

Конструктивістський хмарочос першої третини XX століття сильно постраждав у роки Другої світової війни й у 1950 році був переданий університету. Тринадцять років тривала його відбудова. 7 вересня 1963 року головний корпус було урочисто відкрито. Університет отримав 61 000 квадратних метрів площі.

Архітектори будівлі — Сергій Серафимов і Марія Зандберг-Серафимова. Відбудовували корпус співробітники та студенти університету під керівництвом архітекторів і дизайнерів Веніаміна Костенка, Олександра Касьянова, Володимира Ліпкіна та інших.

Головний корпус університету — пам'ятка історії, культури та архітектури місцевого значення. З ним пов'язана діяльність видатних науковців XX і XXI століть: астронома Миколи Барабашова та математика Олексія Погорелова, фізика Іллі Ліфшиця та психолога Петра Зінченка, соціолога Олени Якуби й ар-

хеолога Бориса Шрамка, а також багатьох інших.

Головний корпус Каразінського — окраса міста, вітчизняної науки й освіти. Цьогоріч він прийняв тисячі нових абітурієнтів, магістрів, аспірантів. Традиції Каразінського продовжують нові покоління.

МАРИНА ЛИТОВЧЕНКО ВИГРАЛА ЗОЛОТО НА ПАРАЛІМПІЙСЬКОМУ ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ

Випускниця та співробітниця соціологічного факультету Марина Литовченко здобула перемогу на Паралімпійському чемпіонаті Європи з настільного тенісу (ITTF European Para Table Tennis Championships), що проходить 4–9 вересня в Англії (Шеффілд).

Марина Литовченко продемонструвала високий рівень майстерності та спортивної витримки, вразивши вболівальників та експертів цього заходу. У поєдинку фіналу з рахунком 3:0 вона перемогла польську гравчиню та завоювала золото в особистому заліку.

Марина — справжній приклад того, що з міцною волею та наполегливістю можна досягти найвищих вершин. Вона вже вкотре підтвердила свій статус найкращої спортсменки у своєму класі, ставши чемпіонкою світу з настільного тенісу.

Вітаємо Марину з перемогою! Віримо, що попереду ще кращі досягнення, бажаємо подальших перемог та підкорення нових вершин.

УРОЧИСТА ПОСВЯТА ПЕРШОКУРСНИКІВ У СТУДЕНТИ КАРАЗІНСЬКОГО В ОСВІТНЬОМУ ХАБІ В М. МЮНХЕН (НІМЕЧЧИНА)

Факультет математики і інформатики, біологічний, філософський факультети, а також ННІ «Каразінська школа бізнесу» поповнилися каразінцями, які перебувають у Мюнхені.

НА БАЗІ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВІДКРИЛИ ЦЕНТР ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ

29 серпня на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна відкрили Центр ветеранського розвитку. Це дружній простір для учасників російсько-української війни та їхніх родин. Сюди приходитимуть як чинні бійці ЗСУ, так і воїни, що за станом здоров'я або з інших причин залишили військову службу. А також у цьому центрі чекають на родини загиблих захисників. З ними тут спілкуватимуться і консультуватимуть їх психологи, соціальні робітники, юристи та викладачі різних спеціальностей. Створення центрів ветеранського розвитку — це проєкт Міністерства ветеранів України. Їх спеціально обладнують при університетах. Бо, за задумом ініціаторів, осередки повинні стати платформою для цивільної освіти ветеранів і членів їхніх сімей. У центрах розвитку ветеранів фахівці запропонують сертифіковані програми курсів підвищення кваліфікації, перекваліфікації, програми другої вищої освіти. Окрім того, тут відбуватиметься підготовка майбутніх помічників ветеранів. Харківський осередок підтримки ветеранів став сьомим в Україні після організованих просторів в університетах Вінниці, Дніпра, Львова, Миколаєва, Житомира й Києва. Що ж до облаш-

тування центру в Харкові, то від ідеї до реалізації минуло три місяці, розповіла ректорка Каразінського університету Тетяна Кагановська. За її словами, для Центру ветеранського розвитку віддали простір, який до повномасштабної війни використовували як коворкінг для студентів. У ньому є зони відпочинку, а також зони для проведення лекцій і тренінгів. Сам простір безбар'єрний. А отже, ветеранам тут буде комфортно та зручно.

Наш кореспондент Настя Одинець готує матеріал про Центр ветеранського розвитку до наступних номерів газети.

Призначення

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ: КРАЩІ НАВЧАЮТЬ КРАЩИХ!

На початку нового навчального року стали до роботи на нових посадах:

Заріф Фятіхович НАЗИРОВ - проректор з науково-педагогічної роботи.

Володимир Борисович РОДЧЕНКО - директор ННІ «Каразінська бізнес школа».

Дмитро Юрійович УЗЛОВ - в.о. декана факультету комп'ютерних наук.

Віталій Васильович ДЯЧЕК - в.о. декана економічного факультету.

Також до Каразінської родини до складу кафедри кардіології та функціональної діагностики медичного факультету доєдналася пані Катерина АМОСОВА, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, відома науковиця, викладачка та клініцист.

У час воєнних викликів Каразінський університет перебуває в процесі оновлення стратегії розвитку, з метою кращого виконання місії та візії університету. Вітаємо колег та бажаємо успіхів на нових посадах!

Досягнення

ДОЦЕНТА В'ЯЧЕСЛАВА ЦЕЛУЙКА НАГОРОДЖЕНО ПОЧЕСНИМ НАГРУДНИМ ЗНАКОМ «ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ»

Доцента кафедри політології філософського факультету, випускника навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» 2002 року В'ячеслава Целуйка наказом Головнокомандувача Збройних сил України Валерія Залужного від 6 вересня 2023 року нагороджено почесним нагрудним знаком «Золотий хрест».

Навесні 2022 року В'ячеслав Целуйко добровольцем пішов захищати Україну.

Пишаємося! Вітаємо з почесною нагородою, зичимо міцного здоров'я, сил та якнайшвидшої Перемоги України!

Міжнародні конференції

НАВЧАЄМО ІНШИХ І НАВЧАЄМОСЯ САМІ

У Каразінському відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Трансформації особистості, суспільства та ринку праці: виклики майбутнього та вплив на освіту».

20–22 вересня ми об'єднали зусилля освітян і науковців, представників бізнесу, держави, громадянського суспільства України, Молдови та країн ЄС для узагальнення досвіду та визначення перспектив подальшого розвитку системи освіти в контексті сучасних і майбутніх викликів.

Участь у пленарних доповідях, секційних засіданнях і роботі круглого столу взяли: наш університет; Чорноморський національний університет імені Петра Могили; Київський національний

економічний університет імені Вадима Гетьмана; Уманський національний університет садівництва; Львівський національний університет природокористування; Національний університет «Чернігівська політехніка»; Молдавський державний університет; Технічний університет Молдови; Університет Саарланду (Німеччина); Університет імені Короля Хуана Карлоса (Іспанія);

Університет Палермо (Італія).

Конференція відбулася в межах проекту СВНЕ Erasmus+ DEFEP «Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти і представників ринку праці».

Фото Юлія ГАЙДЕНКО

ВІЗИТ АДМІНІСТРАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ ДО МІНІСТЕРСТВА ВИЩОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ РЕСПУБЛІКИ УЗБЕКИСТАН

20 вересня адміністрація Каразінського університету на чолі з ректоркою Тетяною Кагановською та проректором з науково-педагогічної роботи Заріфом Назировим у межах робочого візиту до Ташкенту відвідала Міністерство вищої освіти, науки та інновацій Республіки Узбекистан.

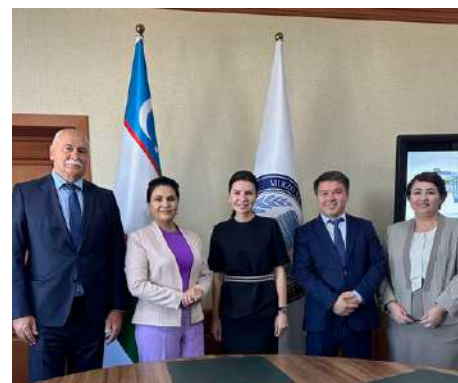
Під час зустрічі обговорювали зміцнення інтеграції освіти, науки та виробництва, комерціалізацію нових розробок і розвиток раціоналізаторської діяльності.

Також заплановане подальше співробітництво за кількома напрямками. Зокрема, йдеться про відкриття представництва Каразінського університету в Республіці Узбекистан та спільні наукові розробки.

Учасники зустрічі окреслили напрями подальшої роботи в межах співробітництва з Інститутом ядерної фізики Академії наук Республіки Узбекистан.

У межах робочої поїздки до Республіки Узбекистан відвідали кілька провідних університетів країни. Зокрема, Національний університет Узбекистану імені Мірзо Улугбека, Міжнародний університет туризму та культурної спадщини «Шовковий шлях» та Central Asian Green University. Під час зустрічей обговорювали нові напрями співробітництва, зокрема ті, що були намічені ще до початку повномасштабного вторгнення, з осені 2021 року, розглядали можливості академічної мобільності та подвійних дипломів. Заклади освіти планують спільну діяльність у сфері екологічної, хімічної, фізичної освіти, а також у галузі міжнародних відносин, туризму та культурної спадщини. Адміністрація Каразінського поділилася своїм досвідом і дізналася про масштабну діяльність узбецьких закладів вищої освіти за цілою низкою освітніх напрямів.

Щиро вдячні колегам за обмін досвідом та ідеями, нові можливості спільного розвитку!

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОТРИМАЛА ВЕЛИКЕ КНИЖКОВЕ ЗІБРАННЯ З КУЛЬТУРОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Від Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України центральна наукова бібліотека Каразінського університету отримала в дарунок велике книжкове зібрання – 68 примірників з культурології, етнології та фольклористики.

НАН України в особі президента, голови Наглядової ради Каразінського університету, академіка Анатолія Загороднього, започаткувала благодійну акцію «Національна академія наук України — бібліотекам» для того, щоб підтримати ті наукові центри, наукові школи, наукові інституції, які постраждали найбільше.

Щиро вдячні за такий цінний подарунок напередодні Всеукраїнського дня бібліотек!

На шляху до професії

НАЙКРАЩИЙ І НАЙБІЛЬШИЙ СИМУЛЯЦІЙНИЙ ЦЕНТР В УКРАЇНІ - МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Попри військовий час ось так вправно на базі Каразінського симуляційного центру медичної підготовки студенти-медики та лікарі-інтерни на симуляційному занятті з основ УЗД опановують нові знання на шляху до професії своєї мрії. Адже навчання лікаря має бути цілісним і «живим» процесом від студентської лави до найвищої спеціалізації!

СИМУЛЯЦІЙНИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ відкрито у 2020 році на медичному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Це один з найкращих симуляційних центрів України, який за комплектацією найсучаснішим обладнанням не поступається європейським аналогам. Фахівці центру – сертифіковані інструктори організаціями National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT), American College of Surgeons (ACS), European Resuscitation Council (ERC), мають досвід надання медичної допомоги в екстрених ситуаціях та значний клінічний досвід роботи у невідкладній медицині. Мета центру - посилити підготовку медичних фахівців за сучасними міжнародними стандартами навчання, інтеграцію та розвиток симуляційного навчання в освітній процес.

Центр має вид компактної клініки з повністю обладнаними кімнатами, та наявними в них реалістичними манекенами, що відтворюють відділення акушерства і гінекології, педіатрії та неонатології, екстреної та невідкладної допомоги, реанімаційний зал, операційну, діагностичне відділення, та стоматологічний кабінет.

Симуляційні технології впроваджуються в навчальний процес, що дає змогу майбутнім лікарям отримати додаткові компетенції та впевненість в виконанні стандартних та складних маніпуляцій в режимі симуляції, а в подальшому, і

своїй клінічній практиці. Студенти та лікарі-інтерни мають змогу відпрацювати свої практичні навички на високоякісних та високотехнологічних манекенах, різноманітних симуляторах та інтерактивних 3D симуляторах.

Навчання проводиться за міжнародними сертифікованими програмами, які розраховані не тільки на лікарів та студентів-медиків, але й на немедичний контингент, що за посадовими обов'язками має вміння надавати невідкладну допомогу. Створюються і втілюються нові курси і тренінги, інтегруються програми навчання за сучасними міжнародними протоколами.

Симуляційний центр проводить навчання за різноманітними напрямками:

- Невідкладні стани: надання домедичної допомоги на місці подій
- Базові навички проведення серцево-легеневої реанімації
- Зупинка кровотечі
- Тактична медицина
- Важкі дихальні шляхи

Інформацію редакції надав Іван РУДАС, асистент кафедри загальної хірургії, анестезіології та паліативної медицини.

До Всеукраїнського дня бібліотек

БІБЛІОТЕКА ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: РЕАЛІЇ ВІЙНИ

які були вимушені тимчасово евакуюватися. Бібліотекарі Полтави, Львова брали участь у розміщенні працівників у гуртожитках, надавали першу допомогу. Наші бібліотечні партнери із-за кордону і, навіть, ті колеги з бібліотек, з якими ми не співпрацюємо, зверталися листами на нашу пошту і виказували солідарність з Україною.

Але після того, як пройшов перший шок, стрес, коли прийшло розуміння – треба працювати попри війну, всі ми працюємо для Перемоги, бібліотекарі почали займатися волонтерством у Харкові, в інших містах країни, а хтось і за кордоном. Допомогали в плетінні сіток для ЗСУ, в приготуванні та доставці їжі мешканцям, ділилися речами для шпиталю, перераховували кошти для ЗСУ, збирали та передавали книги переселенцям та їхнім дітям. Після відновлення роботи університету, фахівці, які залишилися у Харкові стали повертатися на робочі місця. Були організовані робочі групи серед працівників бібліотеки для відновлення приміщень після руйнування обстрілами. Бібліотекарями, господарською службою, волонтерами були проведені роботи з ліквідації наслідків вибухів, зібрані рештки скла, наведений лад у документації, було закрито вікна, відновлено електро та водопостачання, налагоджена робота мережі Інтернет. З червня у бібліотеці були організовані робочі місця для прийому літератури, бібліотекарі спілкувалися з користувачами через електронну пошту, соціальні мережі, номери мобільних телефонів для зв'язку були вказані на сайті бібліотеки та університету.

Під час війни надзвичайно важливим стало єднання всіх нас для боротьби з ворогом. Про те, як із викликами нової реальності боролася Каразінська ЦНБ та команда бібліотекарів, як змогли пристосуватися до воєнних умов, тримаючи інформаційний фронт, поговоримо з головною бібліотекаркою альма-матер, хранителькою безмежного надбання людства, світу книг та документів, директоркою ЦНБ Каразінського університету Іриною ЖУРАВЛЬОВОЮ.

Пані Ірино, кожну розмову з каразінцями починаю з традиційного запитання: пригадайте початок великої війни, як змінилося Ваше життя після 24 лютого?

Як і для всіх українців, 2022 рік був дуже складним для усього персоналу бібліотеки, повномасштабне вторгнення вплинуло на життя кожного з нас. Вранці, 24 лютого, напевно, як і усі харків'яни, ми прокинулись від вибухів і не відразу зрозуміли, що це... Свідомість не хотіла сприймати нову реальність, в перші дні повірити в те, що відбувається – справжня страшна війна – не було ніяких сил. Мені телефонували наші працівники, з одним і тим же питанням, що трапилося, що їм робити? Я сама намагалась бути на

зв'язку з керівництвом університету і зрозуміти, що відбувається. Ми всі сподівалися, що скоро все закінчиться, тому що неможливо повірити в те, що у XXI столітті може початися війна і справжній геноцид українців, от так, в один день почнуть руйнувати будинки, гинути люди, ми у реальності дізнаємося, що це таке – повітряні тривоги, евакуація, біженці, переселенці. Після початку рашистського вторгнення частина фахівців бібліотеки поїхала в інші міста країни, частина за межі України. У когось було зруйновано помешкання, зокрема у наших працівників з П'ятихаток, на Північній Салтівці, у когось снаряд влучив у помешкання, у інших були зруйновані всі вікна, колега розповідала, що вийшла на вулицю, а в цей момент ракета влучила в їхню квартиру. Було складно, страшно за рідних, працівники змушені були евакуюватися, рятуючи життя дітей, близьких.

У соціальних мережах ми були постійно на зв'язку, кожного дня зв'язувалися між собою, щоб знати, як ми, чи все у всіх гаразд, хто вже поїхав, хто залишився, кому потрібна допомога тут або в іншому місті. З першого дня війни бібліотечна спільнота України та зарубіжних країн активно пропонували допомогу бібліотекарям та членам родин,

До Всеукраїнського дня бібліотек

До нас зверталися, як випускники, так і їхні батьки, родичі, просто знайомі, які могли повернути книги або пропонували зробити заміну. Було налагоджено зв'язок з кураторами факультетів. Через поштові відділення Укрпошти та Нової пошти було організовано прийом літератури від студентів. На жаль, виникли технічні проблеми з АІБС, тому працівникам довелося працювати з більшим навантаженням. Ми оптимізували структуру бібліотеки, пріоритети були надані у першу чергу дистанційному обслуговуванню, цифровізації бібліотеки.

Важко тримати культурний рубіж, коли бомби та ракети летять на альма-матер. Відновіть подробиці того дня, коли Ви дізналися, що під ворожий обстріл потрапила і ЦНБ? Що саме було зруйновано, чи підлягає відновленню, і чи це на часі?

У перші дні війни значних пошкоджень зазнало приміщення фізико-технічного

факультету, де розташована бібліотека з фондом понад 70 000 примірників.

1 березня після вибуху на майдані Свободи, коли постраждали будівлі Головного і Північного корпусів університету, також були пошкоджені приміщення бібліотеки. Були зруйновані вікна, центральне книгосховище, читальні зали з книжковими фондами і комп'ютерною технікою були залиті водою та засипані частинами зруйнованої стелі. До вже існуючих проблем додалась проблема виникнення плісняви та грибка, яка є вкрай небезпечною.

2 березня після ракетного вибуху, постраждала історична будівля бібліотеки, було зруйновано практично всі вікна, склом засипано усі приміщення книгосховищ, зруйновані двері у внутрішніх приміщеннях. У результаті руйнування вікон було порушено температурно-вологісний режим. Не працювали системи комунікацій, не було електрики, води, система опалення

була зруйнована повністю. В перші дні війни у нас не було матеріалів, щоб закрити вікна, тому довелося закривати тим, що знайшлося, забивали знайденними дошками, закривали плівкою. У місті не працював транспорт, метро було задіяне як бомбосховище, дуже багато працівників евакуювалося. Але практично щоденно працівники, які мешкають поряд з бібліотекою, приходили і перевіряли її стан. Вельми вдячні службі охорони університету, яка теж щоденно об'їжджала і контролювала стан будівель. Я весь час була з ними на зв'язку. Потім волонтери та господарська служба університету допомогли закрити вікна плівкою та OSB.

18 березня 2022 року, у результаті ракетного обстрілу, було зруйновано частину будівлі ННІ «Інституту державного управління» Каразінського університету. Фонд бібліотеки складає біля 80 тисяч примірників. Будівля потребує капітального ремонту, ми забрали найцінні видання, але з фондом треба працювати. Дуже часто звертаюся з проблемами бібліотеки до ректорату університету, профспілкового комітету, розумію, що зараз велика кількість проблем стоїть перед керівництвом, але у мене в першу чергу «болить» бібліотека. Вдячна нашому керівництву за підтримку, за розуміння, за поради, разом ми відновимо університетські корпуси та його серце – Бібліотеку!

До Всеукраїнського дня бібліотек

Янголи не залишили Каразінський наодинці з бідюю і послали нам божих людей. Невдовзі бібліотека отримала 500 тисяч гривень з виступів Сергія Жадана в Жовтневому Палаці та з концерту гурту “Жадан і Собаки” у Франкфурті-на-Одері. Український письменник, Почесний доктор Каразінського університету Сергій Жадан перерахував на підтримку Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна пожертву з власних гонорарів зі словами: “Я собі ще зароблю, а університет - це серце міста, воно має битися рівно!». Ірино Казмирівно, розкажіть про благодійні піклування, звідки надходить підтримка, і на що будуть витрачені кошти?

Ми дуже вдячні Почесному доктору університету Сергію Жадану за підтримку університетської бібліотеки, я теж додам його вислів, коли пан Жадан промовив, що сьогодні ми всі працюємо на майбутнє і саме зараз позбавляємося колоніальних наслідків. Звичайно, що всі отримані гроші будуть використані для ремонту історичної будівлі бібліотеки, ще багато треба зробити для її повного відновлення. Уже з березня 2022 року ми почали проводити роботу з організації необхідної допомоги для бібліотеки, яка включала засоби та матеріали для убезпечення найцінніших фондів. Були подані запити на матеріали та обладнання для збереження бібліотечних фондів та будівель до міської ради м. Харкова, надано інформацію щодо пошкоджень бібліотеки до Бібліотечного фонду «Бібліотечна країна», Української бібліотечної асоціації, до МОН України, Міністерства культури та інформаційної політики України. Проїшли перемовини щодо співпраці та організації допомоги бібліотеці з директором Національної бібліотеки Польщі (Варшава) Т. МАКОВСЬКИМ, директором Бібліотеки Ягеллонського університету Р. САПОЮ (Краків), директором Бібліотеки Польської Академії Знань та Польської Академії Наук А. ФЛУДОЮ-КРОКУС (Краків), директором бібліотеки Політехніки Лодзької Елєю ШКУБАЛОЮ. Звернулися до Смітсонівської культурної рятувальної ініціативи (комплекс культурно-освіт-

ніх і наукових установ США), яка співпрацює з урядом України, щоб допомогти систематизувати та сприяти захисту українських культурних та колекцій. Інформацію про пошкодження у бібліотеці було передано до The San José State University School of Information (SJSU iSchool)/Школа інформації Університету Сан-Хосе, США. Засоби та матеріали були надані бібліотеці в межах гуманітарної допомоги закордонними донорами, інституціями з метою збереження культурної спадщини в умовах війни. Уже у травні ми отримали матеріали з Варшави від Центру допомоги для збереження культурного надбання України (Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie), створеного за сприяння Міністерства культури та національної спадщини Польщі. Допомогу також було отримано через Відділ топоніміки Харківської міської ради, Смітсонівської культурної рятувальної ініціативи через Штаб порятунку культурної спадщини. Отримана протягом року

гуманітарна допомога склала 64 позиції назв засобів та матеріалів, у т. ч.: вогнегасники, протипожежна тканина, OSB для закриття вікон, генератори, засоби для знищення плісняви, теки для збереження книг та ін. Після перемовин з директором бібліотеки Ягеллонського університету Р. САПОЮ у липні стажування у Паперовій клініці університету Ягеллонської бібліотеки пройшла працівниця бібліотеки. Ми також зробили заявку до польсько-американського культурно-освітнього благодійного Фонду Костюшко (Республіка Польща) для отримання необхідного обладнання для збереження Фонду книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів і вже отримали осушувачі та зволожувачі повітря, бактерицидні рециркулятори, книжковий сканер настільного типу формату А 3. Про руйнування та пошкодження бібліотеки ми передавали інформацію нашим українським та зарубіжним колегам і журналістам. Матеріали були представлені у періодичних виданнях Канади, Польщі, на українському телебаченні. Відомий польський журналіст Томаш Гжизивачевський на замовлення ЮНЕСКО знімав фільм про пошкодження пам'яток культурного надбання в Харкові та області та включив сюжет про нашу бібліотеку. Редакція польського електронного журналу EBIB (Електронна бібліотека) звернулася до нас з пропозицією підготовки окремого випуску журналу, що присвячений українським бібліотекам під час війни. У лютому 2023 року вийшов окремий номер, у ньому представлені статті бібліотекарів Харкова, Одеси, Києва, Миколаєва, Дніпра. З такою ж пропозицією до нас звернулися колеги з Бельгії.

До Всеукраїнського дня бібліотек

Росіяни понад рік демонструють своє ставлення до культурного фонду та історичних пам'яток Харкова, рівняють місто з землею. Ви замислювалися, чому ворог одразу спрямував бомби на наш університет, яку мету вони переслідували? Яких нових думок, переосмислення та підсумків Вам дала війна?

Каразінський університет – це знакове місце для Харкова, що об'єднує величезну спільноту містян. Знищити університет – це як вирвати серце міста, це лишити місто статусу наукового та освітнього центру країни. Можливо, саме цю мету і переслідував ворог, але аналізувати їх дії немає сенсу. Бо в самих діях країни-агресора немає нічого, крім руйнування та жаги до знищення всього, що нам дійсно дороге. Дуже важливо, те що Каразінський залишився в місті, показав всьому світу стійкість харків'ян, згуртованість та відповідальність у важкі часи викликів та втрат.

Стосовно нових думок і переосмислення, що викликала війна, то тут очевидним стало те, що ми здатні на такі дії, які раніше від себе не очікували, а це війна показала скільки справжніх героїв серед нас. Напевно, що всі пам'ятають розповіді свої рідних, батьків, які пережили Другу світову війну. Але слухати або дивитися про війну фільми, то щось інше. Мабуть, ніхто з нас ніколи і уявити не міг, через що ми будемо проходити, але той шлях, що вже подолано показав, що є дійсно справжнім та важливим, на кого можна поклатися, а кого більше ніколи не буде в житті. Ми намагалися у перші дні звертатися через соціальні мережі до знайомих, колег із росії, надсилали їм фото, показували, як руйнує наші міста агресор. Але зіткнулися з абсолютно глухою стіною нерозуміння, мовчання, якимись несусвітніми висловлюваннями, що «ви сами себя бомбите», тому розірвали зв'язки, як із колегами, так і з родичами. Війна продовжується, і ми вже ніколи не будемо такими, як були до 24 лютого 2022 року, ми стали сильніші, стійкіші та відвертіші один з одним. З нетерпінням чекаємо на Перемогу, віримо в ЗСУ та разом будемо майбутнє Каразінського університету.

Реалії воєнного часу змусили колектив ЦНБ шукати нові рішення роботи? Дистанційний формат та відсутність студентів у читальних залах - це напевно частина труднощів, з якими зіткнулася бібліотека під час війни?

Уся наша діяльність після 24 лютого була підпорядкована тим обставинам, які виникли з початку повномасштабного вторгнення. Виникла необхідність у перебудові звичного життя відповідно до вимог воєнного часу. Бібліотека – складова частина інформаційного середовища університету, яка робить свій внесок в освітній процес, науковий потенціал університету, а також у світовий інформаційний простір. Зараз робота з обслуговуванням користувачів проводиться переважно у дистанційному режимі, але підкреслимо, що читачів у бібліотеці хоч небагато, але вони все ж приходять до абонементів та читальних залів, щоб попрацювати. За часи пандемії, бібліотека вже отримала певні виклики, коли читачі були обмежені фізично прийти до бібліотеки, тому ми мали вже певну практику обслуговування дистанційно. Бібліотека рі постійно на зв'язку з користувачами. Усі процеси обслуговування, починаючи з отримання читацької картки у електронному вигляді, яку можна зберегти у своєму смартфоні, проведення бібліотечних занять, у ході яких бібліотечні фахівці надають інформацію

про бібліотечно-інформаційні послуги, навчають методам пошуку інформації, консультаційні заняття для студентів та аспірантів з інформаційно-бібліографічної освіти та практичне знайомство з інформаційними ресурсами бібліотеки, українськими та міжнародними стандартами з оформлення статей зараз практично проводяться онлайн, як для груп, так і індивідуально. Виконуються науково-бібліографічні довідки, працює міжбібліотечний абонемент, у т.ч. міжнародний.

Бібліотека надає доступ до дуже потужних світових ресурсів. На весні 2022 року ми звернулися до компаній Clarivate і Elsevier, щодо отримання віддаленого доступу до наукометричних баз даних, так як багато науковців та студентів поїхали з міста. Інформацію про надання доступу було представлено на сайті, фахівці бібліотеки допомагали користувачам підключенні до ресурсів та у налаштуванні дистанційного доступу до інших джерел, доступ до яких було відкрито університету: до ресурсів електронної бібліотеки eLibraryUSA, яка включає 9 баз різної тематики з повними текстами статей з журналів та газет, у т.ч. БД JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, Academic Search Premier від EBSCO та ін. Було надано доступ до найбільшої у світі платформи Research4Life – науково-технічної, природничої, медичної та

суспільно-політичної літератури від провідних міжнародних видавців, що об'єднує тематичні колекції: *Ninari* (охорона здоров'я), *AGORA* (сільське господарство), *OARE* (екологія, географія, енергетика та ін.), *ARDI* (наукові розробки та інновації), *GOALI* (право та суспільні науки). Elsevier надав доступ до своїх клінічних та освітніх ресурсів *ClinicalKey*, *Complete Anatomy* та *Osmosis*. Ми пропонуємо нашим науковцям та студентам онлайн-послугу в допомозі у пошуку та підборі цифрових ресурсів на платформах, до яких надає доступ бібліотека, а також у відкритих ресурсах України за тематикою наукової роботи. За запитом надаються посилання на ресурси з академічних журналів, розділи з видань, дисертації та інші джерела для подальшого самостійного опрацювання. Звертайтеся, будь ласка!

У центрі «Вікно в Америку», де багато комп'ютерної техніки, з вересня надається доступ викладачам університету до комп'ютерів для проведення занять та участі у віртуальних заходах.

На сайті бібліотеки представлені корисні матеріали та посилання на допомогу як студентам «Успішний студент/ *Successful student*» (українською та англійською мовами), так і аспірантам «Успішний аспірант /*Successful graduate student*».

Уже в реаліях війни ми підписали договори про співпрацю з бібліотекою Ягеллонського університету (Польща) та бібліотекою Університету Йорка (Велика Британія). Спільно з Бібліотекою Болгарської академії наук було завершено роботу над покажчиком «Харківська

школа історичної болгаристики: (до 175-річчя наукової традиції)». Покажчик вже надруковано. Спільно з фахівцями Науково-дослідницького центру польської бібліографії імені Естрайхерів (Краків, Польща) завершується робота над укладанням каталогу польських стародрукованих видань, які зберігаються у фонді книжкових пам'яток ЦНБ, сподіваємось, що за підтримки польських колег цей каталог теж буде надруковано у цьому році.

Пані Ірино, чи відбулася у ЦНБ відмова від російських книжок, які склали великий відсоток книжкового фонду, як вирішувате питання надання україномовних книг?

Виконуючи розпорядження ректора «Про перегляд бібліотечних фондів та навчальної літератури» та враховуючи «Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України» виконується робота з оптимізації фондів навчальних абонементів, а також виявлення документів, які пропагують війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну конституційного ладу шляхом насильства або порушення територіальної цілісності України, які внесені до Переліку видавничої продукції держави-агресора, до видавців або авторів яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до рішень Ради національної безпеки і оборони України, автори яких публічно підтримали агресію російської федерації проти України. Бібліотекарями було переглянуто біля 200 000 при-

мірників, було складено списки. Зараз ми працюємо з навчальними виданнями, кожному декану факультету було відправлено списки підручників і навчальних посібників з проханням дати рекомендації бібліотеці. Зараз бібліотека поповнює фонди виключно україномовними виданнями, книгами українських авторів, закордонних авторів у перекладі українською або книги іноземними мовами, англійською, німецькою, французькою, польською та ін. Так, нещодавно ми отримали дарунок від Посольства Королівства Нідерландів, яке передало для бібліотеки українські переклади творів нідерландських авторів.

Розкажіть про резонансні події та заходи, які проводяться на базі бібліотеки, про ті, що вже вдалося зорганізувати, і на які ще треба почекати? Нещодавно Ви провели захоплююче свято для дітей «Магія книги – магія науки», поділіться враженнями?

Центральна наукова бібліотека завжди була не лише книгозбірнею, але і певним соціокультурним центром, платформою для проведення культурних та освітньо-інформаційних заходів для університетської спільноти та молоді міста. В умовах війни майже всі наші події проходять онлайн, це і розмовні клуби англійською мовою із носіями мови, і надзвичайно актуальний проєкт *Freedom camp*, де ми щомісяця запрошуємо нового цікавого спікера для обговорення різних аспектів свободи та демократії; проводимо також заходи спрямовані на підтримку ментального здоров'я наших користувачів, а саме зустрічі з практикуючими психологами та фахівцями зі здорового способу життя.

До Всеукраїнського дня бібліотек

Уже проведено спільно з фахівцями Бібліотеки Політехніки Лодзі, Науково-технічною бібліотекою Національного університету «Львівська Політехніка» онлайн - семінар «Робота бібліотеки під час надзвичайних ситуацій природнього, соціального, техногенного та воєнного характеру», де пройшов обмін досвідом роботи в онлайн у надзвичайних ситуаціях. Пройшла перша зустріч в межах міжнародної конференції «Культурна дипломатія бібліотеки», яка організована спільно з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (НБУВ), Одеською національною науковою бібліотекою, Академічною бібліотекою Латвійського університету. Плануємо провести круглий стіл «Крихка інформація: проблеми та досвід зі збереження, діджиталізації та доступності газет». Найяскравішою подією останнього часу став захід для школярів міста «Магія книги – магія науки», що об'єднав творчих та натхнених науковців та працівників університету та бібліотеки. Ті, хто був у історичній будівлі ЦНБ досить часто порівнюють її з бібліотекою Гогвардсу, бо окрім книжкових колекцій, там ще і неповторна атмосфера. Саме тому виникла ідея поєднати екскурсію бібліотекою, ознайомлення дітей з науковими виданнями минулих років із популярними науковими лекціями, демонстрацією практичної складової наукових дослідів та дрібкою магії з літературного твору Джоан Роулінг. До реалізації цієї ідеї долучилися однодумці з біологічного, філософського, фізичного, економічного факультетів, факультету комп'ютерних

наук, навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» і профспілкової організації університету. Університетські професори, доктори наук І.В. Карпенко, С.В. Петренко занурили учасників у світ Арістотеля та Платона та розповіли чи існує насправді філософський камінь. Магістр біології, викладач біологічного факультету Г.М. Бондаренко долучив слухачів до загадкового світу рослин. Заступник декана фізичного факультету В.В. Скляр (Альбус Дамблдор) супроводжував гостей заходу та знайомив їх із світом фізичних дослідів. Діти дружно повторювали пароль *Experto crede* (Довіряй обізнаному) перед входом до читального залу, де і відбувалась справжня магія книги та магія науки. Студенти, аспіранти, викладачі натхненно зустрічали відвідувачів на своїх локаціях. А магія книги в неперевершеному історичному бібліотечному просторі захопила школярів надзвичайно цікавими історіями створення книжкових колекцій. Такі заходи завжди дуже подобаються нашим відвідувачам: студентам, школярам, навіть викладачам і професорам, згадаємо і «Напередодні 32 травня» і «Ніч бібліотеки», тому і надалі будемо планувати щось цікаве.

Розкажіть про проєкт «Небесні каразінці», який збирає до купи імена всіх каразінців, які героїчно віддали життя за Україну та нас з Вами?

З 24 лютого працівники почали вести роботу з фіксування воєнних подій, почали збирати матеріал щодо хроніки війни у м. Харкові та в університеті.

Бібліотека підключилася до ресурсу «Спільне архівування документів про війну в Україні 2022 року» за проєктом Української бібліотечної асоціації для належного документування воєнних злочинів проти людяності та об'єктів культурної спадщини, скоєних армією росії. Цю роботу проводять усі бібліотеки в своїх регіонах. В електронному архіві університету представлена колекція «Каразінський університет і російсько-українська війна». У колекції збирається хроніка війни, окрема колекція – «НЕБЕСНІ КАРАЗІНЦІ: викладачі, студенти, випускники Каразінського університету, які загинули під час російсько-української війни», це данина пам'яті нашим Героям і дуже хочеться, щоб ця колекція не поповнювалася. Також тут можуть представитися окремі спогади та розповіді від наших працівників і студентів.

Бібліотека розширює цифровізацію та електронні можливості? Над чим працюєте зараз?

Стратегія розвитку бібліотеки одним із напрямків включає розвиток цифровізації та оцифрування фонду. На початок 2023 р. в Інтернет-мережі та у локальній мережі університету представлено 42 459 повнотекстових документів. Ми продовжуємо наповнення електронного архіву праць учених університету – eKHNUIR. У архіві розміщені навчальні та наукові роботи, дисертаційні матеріали, наукові статті, документи з історії університету та базато іншого. У колекціях для здобувачів вищої освіти розміщуються кваліфікаційні випускні роботи. Фахівці бібліотеки працюють над удосконаленням процесу розміщення праць учених університету з огляду на розвиток програми «Підручник Каразінського університету», яка має на меті повне забезпечення власною навчальною та методичною літературою освітнього україномовного процесу в університеті. Оцифрування – це постійний процес у ЦНБ, в першу чергу, колекцій рідкісних і цінних документів. У бібліотеці вже є цікаві рішення в цьому напрямку, проєкти, які вже реалізовані: цифрові копії документів з Фонду книжкових пам'яток ЦНБ представлені у всесвітньовідомих базах даних:

До Всеукраїнського дня бібліотек

у Всесвітній цифровій бібліотеці (World Digital Library (WDL) представлено 9 документів, у Європейській цифровій бібліотеці «Europeana» представлено 22 документи XIV – XX ст. У вільному доступі «eScriptorium» – архів оцифрованих рідкісних видань і рукописів з Фонду книжкових пам'яток ЦНБ, який є науковим об'єктом, що має статус Національного надбання. В електронному архіві представлено понад 11 тисяч документів. Також у бібліотеці надається доступ до «Архіву української періодики онлайн LIBRARIA», у якому представлені біля 3 тис. сторінок газет з фонду ЦНБ. Одним з нових проєктів бібліотеки є «Електронний архів періодичних видань Back2News», який було започатковано у 2018 р. Центральною науковою бібліотекою разом з Фондом культури та інновацій FUTURA (м. Київ), компанією ТОВ «Цифрова країна» (м. Київ) та за підтримки Українського культурного фонду. Мета створення архіву полягає в розкритті та висвітленні історії рідного краю, забезпеченні широкого доступу до історичних даних нашої культурної спадщини, що сприятиме розумінню української культури, історії та пропонуватиме нові інструменти для досліджень. На сьогодні у архіві періодичних видань Back2News представлені перші харківські газети XIX- поч. XX ст., кількістю 70 тис. сторінок. Робота з наповнення архівів «Back2News» та «eScriptorium» постійно продовжується. ЦНБ було подано заяву на участь у грантовому проєкті на участь у створенні Національної електронної бібліотеки України як єдиної платформи для збереження ресурсів та надання доступу до документальної частини культурного надбання України. Проєкт буде реалі-

зовуватися під егідою Міністерства культури та інформаційної політики України.

Пані Ірино, підведіть підсумок року, що минув, чи були в ньому важливі здобутки? Які цілі ставите перед собою надалі?

У своїх планах ми зазначили пріоритетні напрямки роботи на наступний рік і працюємо над його втіленням, а саме:

- Підвищення якості обслуговування користувачів шляхом розширення онлайн послуг для дослідників, науковців та студентів Каразінського університету.
- Актуалізація та оновлення бібліотечних фондів сучасною українською літературою та формування стійкого інтересу до читання української книги.
- Спільна робота з видавництвом університету над представленням цифрових підручників та посібників авторів університету у електронному архіві, створення колекції «Каразінський підручник».
- Розширення інформаційного простору шляхом оцифрування власних фондів бібліотеки. Переведення репозитарію Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на домен karazin.ua та нову версію.
- Продовження роботи з підтримки об'єкту НН «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна», збереження унікальних

фондів.

- Розширення міжнародного співробітництва з метою вивчення іноземного досвіду, реалізації спільних проєктів.

Що Вас надихає, мотивує, надає сил?

Бібліотека і наш колектив! Кожен із наших працівників відчуває свою важливість у бібліотеці, любить свою роботу. Тому ми – єдиний злагоджений колектив одностайців. Разом вирішуємо складні завдання, вболіваємо за нашу спільну справу. У нас є, як амбітні, так і цікаві плани, ідеї, ми завжди намагаємось працювати на успішний результат. Дуже важливо відчувати, що ми робимо щось корисне для наших читачів, дуже радіємо, якщо змогли їм допомогти. А ще, в бібліотеці так багато таємниць, що зберігають книги, вони теж нас надихають, тому завжди присутня радість нового відкриття.

І наостанок, пані Ірино, Ваш меседж читачам?

Відповім так, саме на логотипі бібліотеки, якому вже практично 220 років є гасло «Nihil desperari», тобто у перекладі з латинської мови – «Ніколи не здавайся!». Як би складно не було, знаходити сили, тримайтеся, вірте в те, що все буде добре, ми обов'язково переможемо у цій війні. А бібліотека завжди чекає своїх читачів, звертайтеся та приходьте, ми працюємо для вас, дорогі друзі.

Розмову вела Ліна ТИМАРСЬКА

Автори фото: Вікторія ЯКИМЕНКО
В'ячеслав ЛИТВИНОВ
Катерина ЛИСКОВА
Тетяна ЛУКІЄНКО